

Ovaj projekat je finansiran
u okviru razvojne saradnje
Češke Republike

Unapređenje socijalnih usluga
kroz jačanje NVO u BiH

Ovaj projekat implementira
CARE International

JAČANJE SOCIJALNE ZAŠTITE IZGRADNJOM KAPACITETA OCD U BOSNI I HERCEGOVINI 2018 – 2020

Projekt partneri

IMPRESSUM

Izdavač

CARE International Balkans

Za izdavača

Sumka Bučan
CARE

Autor

Josipa Terzić - Rezić
Apriori BH

Tehnički urednik

Branislav Tanasijević
CARE

Cover page photo

Stanislava Borovac
Apriori BH

Dizajn

DOT Agencija

Print

Broj izdatih primjeraka

300

Izdato

2019

O PROJEKTU

CARE International je međunarodna nevladina organizacija koja provodi programe borbe protiv siromaštva i socijalne nepravde u više od 90 zemalja u svijetu. Cilj CARE-a na Balkanu je osigurati priznavanje i ispunjenje socijalnih, ekonomskih i političkih prava ranjivih i marginaliziranih grupa, doprinoseći održivom miru u regiji.

Predloženi projekt „**Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u Bosni i Hercegovini**“ pridonosi jačanju slabe socijalne skrbi i socijalne zaštite, kao i pristup pravima i socijalnoj uključenosti za marginalizirane i najosjetljivije skupine u društvenoj zajednici. Loši ekonomski pokazatelji i visoka stopa nezaposlenosti uzrokuju šokove u državnom sistemu socijalne skrbi koji u velikoj mjeri utiču

na socijalno-ekonomski položaj građana, posebno najosjetljivijih i marginaliziranih. Državni i nedržavni pružatelji usluga su nedovoljno kapacitirani i nedovoljno financirani. Projekt provodi CARE International, koji ima veliko iskustvo u razvoju kapaciteta OCD-a i zagovara u suradnji s organizacijama civilnog društva za razne uzroke u BiH.

Projekt nastoji zaštititi najugroženije skupine stanovništva, ali i osigurati benefite za sve građane BiH. Cilj projekta je profesionalizirati i produžiti rad i ulogu organizacija civilnog društva (OCD) u Bosni i Hercegovini, izgradnjom njihovih kapaciteta za pružanje usluga marginalizovanom i ranjivom stanovništvu i osiguranje aktivnog učešća u osmišljavanju i primjeni relevantnih politika.

Cilj projekta „**Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u Bosni i Hercegovini**“

1

Ojačati organizacijsku sposobnost i upravljanje 7 ciljanih organizacija civilnog društva (OCD) u BiH

2

Pružiti usluge za 7 ciljanih organizacija kako bi se zadovoljile potrebe njihovih korisnika

3

Ojačati položaj na području zagovaranja i poboljšanja politika na područjima na kojima djeluje 7 ciljanih organizacija

Organizacije uključene u projekt su:

- Amica Educa Tuzla
- Budućnost Modriča
- Društvo ujedinenih građanskih akcija (DUGA) Sarajevo
- Nešto više Mostar
- Sarajevski otvoreni centar (SOC)
- Udruženje građana za promociju obrazovanja Roma "Otaharin" Bijeljina
- Udruženje oboljelih od cerebralne paralize i distrofije Bosansko – podrinjskog kantona Goražde (UCPD)

PREDGOVOR

CARE International u okviru programa društveno ekonomske inkluzije provodi projekt „**Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u Bosni i Hercegovini**“. Korisnici projekta su sedam nevladinih organizacija iz Bosne i Hercegovine koje su se zbog područja kojim se bave i kategorije korisnika za čija prava se bore odabrane za učešće.

Potreba za projektom javila se iz razloga što vladine institucije u Bosni i Hercegovini nisu u mogućnosti pružiti odgovarajuće usluge socijalne zaštite marginalizovanim i najugroženijim skupinama stanovništva, te je otvoren prostor organizacijama civilnog društva (OCD) da se uključe u pružanje usluga.

U projektu učestvuju organizacije koje pomažu marginalizovanom i ranjivom stanovništvu koje zahtijeva poseban pristup i pažnju, primjerice LGBTIQ populacija, Romi, žene žrtve nasilja, osobe s rijetkim bolestima i specifičnim invaliditetom. Velikim dijelom su u pitanju organizacije s kojima je **CARE International** u Bosni i Hercegovini već surađivao na određenim projektima i aktivnostima, a sve su redom organizacije koje su priznate i prepoznate u lokalnim zajednicama u kojima djeluju.

„**Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u Bosni i Hercegovini**“ projekt je kroz koji sedam organizacija radi na osmišljavanju i razvoju zagovaračkih strategija i inicijativa za rješavanje problema nepovoljnog pravnog okruženja. Projekt pruža priliku organizacijama za podršku u jačanju organizacijskih sposobnosti, poboljšanje postojećih i osmišljavanje novih aktivnosti i usluga s ciljem unapređenja socijalnog statusa korisnika s kojima u organizacijama rade.

CARE International Balkans i CARE Češka zajedno sa sedam organizacija s kojima provode projekt su zahvalne Vladi Češke Republike koja je prepoznala važnost projekta i odlučila ga podržati. Projekt je trenutno pri kraju druge godine provedbe i pred nama je ostala još godina dana rada. Sjajni rezultati koje projekt bilježi govore o važnosti i potrebama lokalnih organizacija na terenu i indikator su donatorima za dobru procjenu prilikom ulaganja sredstava u područje podrške lokalnim OCD.

Sumka Bučan, direktorica CARE International Balkans

Postignuti rezultati u prve dvije godine trajanja projekta „Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u Bosni i Hercegovini“

Ažurirano 7 strateških i akcijskih planova za organizacije uključene u projekt

7 organizacija je opremljeno s računalima i uredskim namještajem

7 mladih osoba BiH profesionalaca uspješno je završilo angažman na implementaciji projekata od januara do prosinca 2019. godine

Predstavnici 7 organizacija posjetili su iste ili slične organizacije u Češkoj Republici u studijskom putovanju

Ažurirane su stare i kreirane nove web stranice organizacijama koje učestvuju u projektu s ciljem osiguranja bolje prezentacije rada i interakcije s ciljnim grupama

9 čeških pripravnika završilo je s radom u organizacijama civilnog društva u 2019. godini

AMICA EDUCA

Za mentalno zdravlje lokalne zajednice

Pružanje socijalnih usluga za ranjive društvene grupe unutar Porodičnog savjetovališta koje je priznato i uključeno u sistem socijalne zaštite najvažniji je pravac djelovanja nevladine organizacije Amica Educa. Osobe s psiho-socijalnim poteškoćama, osobe koje su pretrpjele oblik diskriminacije, te porodice s disfunkcionalnim odnosima korisnici/e su savjetovanja, radionica i porodičnih grupnih konferencija udruženja Amica Educa.

Predrasude i tabui vezani uz mentalno zdravlje pojedinaca/ki u velikoj mjeri su prisutni u BH društvu, a poteškoće vezane uz mentalno zdravlje sve su češći problem s kojim se BH stanovništvo susreće. Zbog sveprisutnog siromaštva u zemlji i prioriteta kod zadovoljavanja egzistencijalnih potreba, psihosocijalno funkcioniranje pojedinca stavljeno je na marginu.

Amica Educa se može pohvaliti timom vrijednih stručnjakinja iz oblasti psihosocijalnog rada od kojih korisnici/e dobivaju podršku, znanja i vještine za poboljšanje ličnih i poslovnih kompetencija. Radi se o organizaciji koju prožima prijateljska atmosfera, gdje prilikom prvog dolaska imate osjećaj da ste s njima godinama.

Inspirativni sadržaji na događajima koje organizira Amica Educa i stručnjaci/kinje koji podržavaju individualnost korisnika /ca pridonose popularnosti ove organizacije u lokalnoj zajednici Tuzle i okolice.

Mentalno zdravlje kod BH stanovništva

„Socioekonomsko osnaživanje žena je u fokusu djelovanja organizacije Amica Educa. Ravnopravnost spolova jedna je od najprimjetnijih prepreka s kojom se susrećemo u našem radu u lokalnoj zajednici“, kazala je Selma Aličić, direktorica Udruženja Amica Educa. Uticaj patrijarhalne tradicije još uvijek je u velikoj mjeri prisutan u BH društvu. Uloga žene je isključivo pomažuća, dok se pojam ekonomske neovisnosti, društvene i političke angažiranosti veže isključivo za muškarce, zaključila je Aličić.

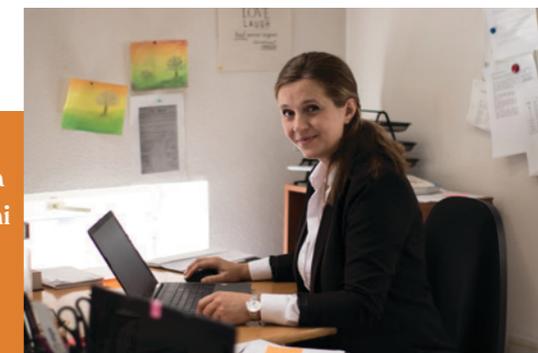

Rodna ravnopravnost i cjeloživotno učenje smjernice su koje doprinose osnaživanju pojedinaca/ki i potiču pozitivne promjene kod korisnika/ca usluga.

Organizacija je u 23 godine djelovanja osvojila srca lokalne zajednice s kvalitetnim sadržajima za korisnike/ce od kojih izdvajamo savjetodavni psihoterapijski rad, prevenciju socijalno neprihvatljivih oblika ponašanja i radionice koje potiču razvoj kognitivnih, funkcionalnih i socijalnih vještina. U jednom od fokusa djelovanja Amica Educa su usluge namijenjene socioekonomskom osnaživanju žena te radionice koje doprinose razgradnji stresa, ublažavanju depresivnih i stanja anksioznosti, poboljšanje psiho-fizičkog zdravlja i usvajanje zdravih životnih navika.

„Sretan sam što je moje prvo radno iskustvo vezano uz proaktivnu organizaciju koja ima tim stručnjakinja od kojih puno mogu naučiti o poslu. Uz odnose s javnošću koje radim za organizaciju Amica Educa, puno sam naučio o profesionalnom pristupu poslovanju, te kreativnom i odgovornom radu i pristupu projektnim zadacima“, istakao je Damir Omerbegović, pripravnik koji je zaposlen kroz projekt „Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u BiH“.

Rezultati projekta „Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u BiH“

- Provedene zagovaračke aktivnosti s ciljem ostvarenja bolje povezanosti s kantonalnim institucijama. Saradnjom vladinog i nevladinog sektora ostvarena je bolja podrška korisnicima/cama udruženja i ranjivim kategorijama

BUDUĆNOST MODRIČA

Ekonomsko osnaživanje žena žrtava porodičnog nasilja

Zaštita žena žrtava porodičnog nasilja primarni je pravac djelovanja Udruge građana Budućnost iz Modriče. Svoje aktivnosti baziraju na zagovaranju za izmjene postojećih i donošenje novih zakona, pravnoj i psihološkoj podršci žrtvama te provode kampanje kojima je cilj podizanje svijesti javnosti o ovom problemu.

Postojeći programi podrške nisu prilagođeni stvarnim potrebama i mogućnostima žrtava nasilja. Primjerice, žrtve nasilja u porodici su prepoznate od strane Zavoda za zapošljavanje kroz program podrške samozapošljavanju, ali ne mogu ispuniti kriterije da ostvare svoja prava jer nemaju vlastitu imovinu i sredstva za sufinansiranje.

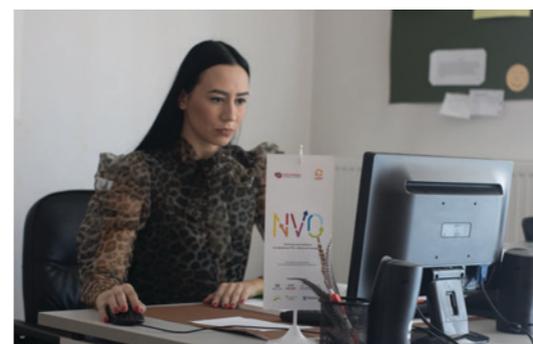

“Većina žrtava zbrinutih u sigurnu kuću vraća se u nasilnu porodicu jer su ekonomski zavisne. Ne rade, nemaju primanja i kao takve ne mogu izaći iz kruga nasilja i osigurati sebi i svojoj djeci bolji život“, kazala je Ana Cvijanović, stručna saradnica za ekonomsko osnaživanje u UG Budućnost.

Opšta poljoprivredna zadruga Eko Budućnost socijalno je poduzeće čiji je cilj obezbijediti plasman lokalnih proizvoda na domaćem i stranom tržištu. Žene i djeca, žrtve nasilja u porodici kroz zadrugu otkupljuju voće i povrće od lokalnih poljoprivrednih proizvođača koje dalje prerađuju i prodaju. Zadrugu je osnovala UG Budućnost koja je tračak nade za brojne tužne priče o ljudskim sudbinama, a sve s ciljem ekonomskog osnaživanja žena žrtava nasilja.

„Ponosni smo što je CARE International našu organizaciju prepoznao za ozbiljnog i pouzdanog partnera na projektu „Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u BiH“. Uz podršku CARE-a posljednje dvije godine smo uspjeli unaprijediti brojne procese unutar organizacije, a najveći doprinos projekta je usmjeren prema OPZ Eko Budućnost“, istakla je Jelena Mišić, direktorica UG Budućnost

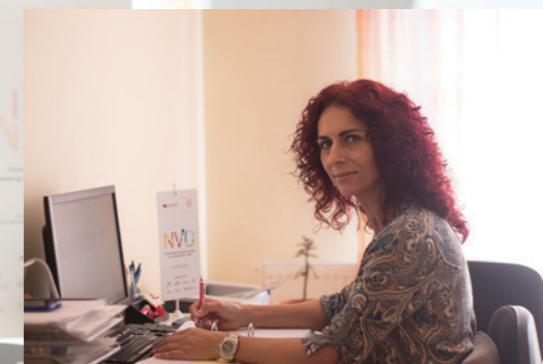
UG Budućnost djeluje 23 godine i svoj je rad zaokružilo kroz cjelovit niz aktivnosti iz oblasti podrške žrtvama i počiniocima nasilja u porodici. Na S.O.S. telefon koji je otvoren 24 časa mogu se javiti sve osobe kojima je pomoć potrebna. U Sigurnoj kući smješteni su žene i djeca žrtve porodičnog nasilja, s kojima se rade okupacione aktivnosti i after care. U okviru Resursnog centra osiguravaju besplatno pravnu pomoć i psiho-socijalno savjetovanje. Aktivnostima u Muškom centru pružaju terapiju i savjetovanje počiniocima nasilja i saraduju s muškim udruženjima.

Nakon volonterskog angažmana u Muškom centru dobio sam priliku da radim pripravnički staž, započinje svoju priču Dejan Lazarević, pripravnik u UG Budućnost. Sretan sam zbog pružene prilike i ponosan na sva znanja koje su mi članovi tima pružili tijekom pripravničkog staža. Siguran sam da ću nakon ovog iskustva posjedovati vještine s kojima ću biti konkurentan na tržištu rada, zaključuje Lazarević.

Rezultati projekta „Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u BiH“

- Osnažen radni tim zadruga Eko Budućnost koji provodi radne okupacije za žene žrtve nasilja u porodici, ali i ostvaruje profit.

DUGA DRUŠTVO UJEDINJENIH GRAĐANSKIH AKCIJA

Za otvoreno i inkluzivno BH društvo

Udruženje DUGA (Društvo Ujedinjenih Građanskih Akcija) pruža podršku djeci i mladima s poteškoćama u razvoju uz saradnju s roditeljima i nastavnim osobljem. DUGA kroz svoje programe zagovara socijalnu inkluziju svakog djeteta u lokalnoj zajednici. Svojim radom i zalaganjem posljednjih 25 godina potiču pozitivne promjene u BH društvu i jedna su od prvih organizacija koja radi na području cijele BiH.

Edukativno – rehabilitacijske usluge za djecu, unapređenje vještina i stavova roditelja, odgajatelja i nastavnika te učešće u izradi strategija za poboljšanje kvalitete servisa podrške za djecu su tri područja na kojima baziraju svoj profesionalni rad i angažman.

Od svojih početaka do danas pružili su psiho-socijalnu i edukativno-rehabilitacijsku podršku za +5000 djece i mladih. Programe obuke iz obrazovne inkluzije kroz radionice Udruženja DUGA pohađalo je +3000 nastavnika i predstavnika lokalne zajednice. Vrijedni stručnjaci koji su dio tima Udruženja DUGA djeluju na način da procjene pojedino dijete u predškolskoj ili školskoj ustanovi, provjere komu je od djece pomoć potrebna, te započinju raditi s djetetom. Naglasak kroz rad stavljaju na suradnju stručnjaka s roditeljima i nastavnim osobljem, što potiče napredovanje djece na određenom području. Upravo ovakav pristup radu izdvaja Udruženje DUGA koje ostvaruje značajne rezultate u lokalnim zajednicama u kojima djeluje.

Online lekcije za roditelje su naredni korak koji planiramo realizirati kroz projekt „Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u BiH“ u suradnji s organizacijom CARE International.

Plan je kroz online lekcije dati roditeljima smjernice i konkretne zadatke koje će vježbati kod kuće s djecom“, kazao je Arnes Šabanović, diplomirani logoped koji u Udruženju DUGA radi pet godina. Šabanović je zaključio kako će to biti put da se poboljša uključenost roditelja u rad s djecom, a što je jednako važno za napredak pojedinog djeteta kao i rad sa stručnjacima.

„Temeljni problem u BH društvu je odnos pojedinca prema drugom i drugačijem. U situaciji kada se dijete s poteškoćom u razvoju nađe u kolektivu poput razreda, ono treba drugačiju potporu i planiranje vremena nastavnika, drugačija nastavna sredstva i metode. No, najvažnije pitanje je kako doživljavamo osobu pored sebe, kako naša djeca doživljavaju osobe kojima je potrebna podrška, kako to dijete doživljava nastavnik, a kako škola?“, kazala je Anka Izetbegović, direktorica Udruženja DUGA. Izetbegović je zaključila kako svi zajedno možemo pružiti podršku i djeci s poteškoćama u razvoju i njihovim roditeljima.

Rezultati projekta „Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u BiH“

- Osoblje organizacije osnaženo je učešćem na certificiranim treninzima čime je osigurano proširenje usluge treninga za državne i privatne firme.
- Osigurani su kapaciteti za plasman usluga logopeda na komercijalnoj osnovi

NEŠTO VIŠE

Predvodnici BH društva u permakulturi

Permakultura je kultura življenja i označava kreiranje i poštovanje životnog prostora u kojem boravimo, radimo, krećemo se i djelujemo. Briga o ljudima, okolišu i svim živim bićima s poštovanjem i uvažavanjem principi su slijeđenja permakulturnog rada i djelovanja. Članovi Udruženja građana Nešto Više - zajedno s lokalnom zajednicom i volonterima primjenjuju permakulturni način dizajniranja vrtova, što ih čini jedinstvenima na području Hercegovine. Prva su nevladina organizacija u BiH čiji će kompletan tim dobiti prestižno zvanje permakulturnih dizajnera, međunarodni certifikat koji vrijedi u cijelom svijetu.

Nedaleko od Mostara, u Humilišanima nalazi se eko imanje u okviru kojeg djeluje socijalno poduzeće EkoDizajn d.o.o. osnovano od strane Udruženja građana Nešto više.

Prostor je to koji vas svojim mirisima i ljepotom na prvi pogled osvoji kroz divnu priču o suživotu i brizi za prirodu i prirodne potencijale.

Socijalno poduzeće EkoDizajn klijentima nudi usluge dizajniranja jestivih okućnica i prodaju zdrave i ekološki uzgojene hrane. Njeguju društveno odgovoran odnos prema uposlenicima i klijentima, bave se socijalnim uključivanjem marginaliziranih grupa kroz edukativne, radno – terapijske aktivnosti, te koriste principe regenerativne poljoprivrede u upravljanju imanjem.

Udruženje građana Nešto više na području BiH djeluje 22 godine, a posljednjih deset godina rad su usmjerili prema ruralnom razvoju, te na edukacije iz oblasti permakulture i regenerativne poljoprivrede.

Ponosni su pokretači prvog Festivala permakulture u BiH koji je održan u Mostaru, a koji je imao za cilj na jednom mjestu okupiti sve stručnjake i individue koji se bave permakulturom, upoznati javnost o dobrobitima permakulture i oformiti neformalnu mrežu permakulturista u BiH. Udruženje je kroz svoje programe i projekte usmjereno i na ekonomsko osnaživanje i zapošljavanje, programe prakse u struci za nezaposlene, rad sa i za osobe sa invaliditetom te gender inicijative i osnaživanje žena.

Oснаživanje pojedinca u središtu je svih aktivnosti kojima se bavi Udruženje građana Nešto više, a u svrhu podizanja kvalitete života svakog čovjeka koji zaslužuje zdravu priliku da se razvija i iskoristi svoje potencijale. Snažni i svjesni pojedinci imaju snagu razvijati zdrave lokalne zajednice, a koje dalje mogu graditi održivu budućnost u Bosni i Hercegovini vodeći se etikom permakulture: brigom o ljudima, brigom o planeti i pravednom raspodjelom.

Permakultura kao životni stil

„Permakultura može biti odgovor na tegobe BH društva. Nudi nam praktična rješenja i alate kako da korak po korak unaprijedimo kvalitetu življenja. Puno toga možemo promijeniti počemo li svako od sebe, način na koji donosimo odluke i svakodnevno ostavljamo trag u društvu i okolišu mogu nam vratiti osjećaj da još uvijek možemo utjecati na svoj život i unaprijediti ga.“

Aleksandar Bundalo, direktor Udruženja građana Nešto više

Rezultati projekta „Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u BiH“

- Kreirane 2 nove obuke iz oblasti zelene ekonomije (energetska efikasnost, obnovljivi izvori energije) i održivog razvoja (kompostiranje)
- Unaprijeđene usluge za rad s osobama s invaliditetom i prilagođene održavanju okupacionih terapija za korisnike na eko imanju u Humilišanima
- Eko imanje u Humilišanima dobilo je novu izolacionu fasadu i opremljeno je s namještajem za smještaj saradnika i korisnika

OTAHARIN

Integracija Roma u BH društvo

Udruženje građana za promociju obrazovanja Roma „Otaharin“ iz Bijeljine jedna je od prvih organizacija koja je uspostavila sistem integrativnog uključivanja Roma i Romkinja u BH društvo. Prateći potrebe svojih korisnika radili su na izradi programa i intervencija koje su direktno uticale na unapređenje zdravlja, obrazovanja, stambenog zbrinjavanja i zapošljavanja romske populacije. Pravično društvo i jednake mogućnosti za sve građane cilj su kojemu sa svojim aktivnostima doprinosi udruženje Otaharin.

Anticiganizam = Rasizam

Anticiganizam je specifična forma rasizma. Radi se o ideologiji koja je zasnovana na rasnoj superiornosti, formi dehumanizirajućeg i institucionalnog rasizma podržanog istorijskom diskriminacijom. Izražava se nasiljem, govorom mržnje, eksploatacijom i stigmatizacijom. UG Otaharin kroz svoje aktivnosti insistira da se anticiganizam prepozna kao ključna prepreka integraciji Roma i Romkinja i unapređenju kvaliteta njihova života u BH društvu.

Agro – plan d.o.o. je društveno odgovorno preduzeće osnovano od strane UG Otaharin koje zapošljava 5 osoba, a u kojemu

Romkinje i žene u stanju socijalne potrebe rade i edukuju se. Sadnja voća i povrća u plastenicima, branje, te priprema i plasman na tržište zahtijevan je posao. Mali, ali vrijedni tim u okviru Agro – plan društvenog preduzeća po prvi put u životu ima priliku iskusiti finansijsku samostalnost kroz redovan posao.

Pozitivan tim udruge Otaharin srcem i dušom je uključen u sve aktivnosti koje posljednjih 14 godina provode s korisnicima lokalne zajednice. Djeluju na području programa društvene, ekonomske i obrazovne uključenosti i integracije, te na programima jačanja i promocije ravnopravnosti i ljudskih prava. Zagovaraju za donošenje novih i izmjene postojećih zakonskih okvira te izradu efikasnih akcionih planova za rješavanje potreba Roma i Romkinja na lokalnom, entitetskom i državnom nivou.

Resorne institucije u Bosni i Hercegovini ne prepoznaju važnost saradnje i partnerstva s organizacijama civilnog društva na području provođenja socijalnih usluga. Rad i zasluge nevladinih organizacija na poboljšanje uslova socijalno ugroženog stanovništva nisu dovoljno vrednovani“, kazao je Dragan Joković, direktor UG Otaharin. Joković je zaključio kako su organizacije poput UG Otaharin ključne da bi se održao minimum životnog standarda potrebitim korisnicima.

Rezultati projekta „Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u BiH“

- Opremljen funkcionalan resursni centar na parceli od 3 hektara na kojoj se proizvodi organsko voće i povrće u 3 moderna plastenika po 500m2. Resursni centar koriste i druge organizacije iz Bijeljine za održavanje radionica i susreta.
- Tim udruženja je osnažen i edukovan da pokrene aktivnosti organizovanja Romskog festivala po uzoru na Khamoro festival koji se organizuje u Pragu, Češka Republika

SOC SARAJEVSKI OTVORENI CENTAR

Sigurno mjesto za LGBTI populaciju

Oснаžiti lezbejke, gejeve, biseksualne, trans* i interspolne (LGBTI) osobe i žene cilj je Sarajevskog otvorenog centra (SOC) koji je nezavisna, feministička organizacija civilnog društva. SOC djeluje kroz dva programa: Prava LGBTI osoba i prava žena, a kroz SOC+ program radi se na pitanjima evropskih integracija, unaprjeđenju ostvarivanja ljudskih prava i podstiče se daljnji razvoj civilnog društva.

Peer-to-peer (vršnjačko) i psihološko savjetovanje za LGBTI osobe jedini je konstantni program za podršku LGBTI osobama u Bosni i Hercegovini. SOC je jedina organizacija u BiH s programom pravnog savjetovanja i pravnog zastupanja za LGBTI osobe. Tim stručnjaka okupljenih u SOC-u primjer su kako i koliko pojedina individua može i treba biti tolerantna, bez predrasuda i osuđivanja prema drugom i

drugacijem. SOC je adresa na kojoj LGBTI osobe imaju mogućnost uživati u sigurnom prostoru za događaje i druženja kako bi osnažili LGBTI zajednicu u BiH.

Borba za prava žena je program u okviru kojeg se udruženje SOC brine da se ostvari minimalna zastupljenost osoba ženskog spola od 40% u zakonodavnim i izvršnim tijelima na svim nivoima vlasti u BiH. Zagovaranje i lobiranje alati su koje koristi SOC na državnom, evropskom i međunarodnom nivou sam ili s partnerima ukazuje na primjenjivanje postojećih zakona i politika i traži usvajanje novih, nužnih zakonodavnih mjera. Akademija ravnopravnosti je program edukacije za predstavnike i predstavnice vlasti, a Feministička škola Žarana Papić je jedini neformalni akademski feministički obrazovni program kroz koji je kreirana značajna baza podržavatelja i podržavateljica za feministička i LGBTI pitanja.

Zagovaranje za sprovođenje postojećih i donošenje novih zakonskih regulativa područje je na kojemu SOC bilježi brojne rezultate. Najčešće se radi o zagovaranju za zakonsko regulisanje zločina iz mržnje i govora mržnje, prava i obaveza koja proizlaze iz životnog partnerstva osoba istoga spola, te pristup pravima trans* osoba. SOC je jedina organizacija koja se trudi da slučajeve diskriminacije i nasilja nad LGBTI osobama dovede pred institucije – sudove i tužilaštva. Zahvaljujući aktivnostima SOC-a institucija Ombudsmena donijela je brojne preporuke u korist LGBTI zajednice u BiH.

„SOC je savršena organizacija za pojedinca na početku karijere. Ovdje učimo živjeti i raditi bez predrasuda prema ljudima, kao i da je borba za ostvarivanje prava neprekidna“, kazala je Nejra Agić, programska asistentica za komunikacije i odnose s javnostima i pripravnica kroz projekt „Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u BiH“.

Rezultat projekta „Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u BiH“

- Kreirana nova aktivnost „Biznis forum“ kroz koji će se potaknuti saradnja LGBTI osoba s predstavnicima privatnog sektora s ciljem poboljšanja uslova i odnosa LGBTI osoba na radnom mjestu

 **SARAJEVSKI
OTVORENI
CENTAR**

UCPD - UDRUŽENJE OBOLJELIH OD CEREBRALNE PARALIZE I DISTROFIJE

Kvalitetniji život za osobe s invaliditetom

Udruženje oboljelih od cerebralne paralize i distrofije (UCPD) Bosansko – podrinjskog kantona iz Goražda je humanitarna organizacija koja djeluje 23 godine i do sada je realizirala preko 80 projekata svih oblika pomoći i podrške oboljelima i njihovim porodicama. Udruženje radi na ranom otkrivanju oboljenja, te otklanjanjem uzroka njegova nastanka.

Životna pomoć d.o.o. je socijalno preduzeće za radnu okupaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom. U okviru preduzeća organizirana je radionica u kojoj izrađuju papuče, cekere, posteljine, kecelje, jastuke za putovanja i ukrasne jastuke. Materijal za osnovni proizvod odnosno ostatke od izrade auto presvlaka dobivaju od firme PREVENT koja se u lokalnoj zajednici pozicionirala za društveno odgovornu.

U preduzeću su zaposlene četiri osobe s

invaliditetom i članovi udruženja, te još dvije osobe koje su zaposlene putem Fonda za profesionalnu rehabilitaciju. Prodajom proizvoda osiguravaju se sredstva za aktivnosti Udruženja CPD koji je osnivač socijalnog preduzeća Životna pomoć d.o.o. Cilj Udruženja CPD je da postane samoodrživo kroz prodaju proizvoda koje različitim prodajnim kanalima i učešćem na sajmovima plasira na tržište.

„ Sretna sam što sam dio malog, ali vrijednog i aktivnog tima od kojeg ću u narednom periodu puno naučiti o profesionalnom pristupu poslovanju i procesima unutar udruženja i socijalnog preduzeća“, istakla je Zuzana Lužna, češka volonterka, pripravnica u okviru projekta „Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u BiH“.

Kvalitetniji i pristupačniji život za osobe s invaliditetom jedan je od najvažnijih ciljeva ovog udruženja koje je puno života i diše s lokalnom zajednicom te po svojim pozitivnim rezultatima rada prepoznatljivo u Goraždu. U udruženju CPD vole kazati kako u svaka kuća u Goraždu i okolici ima pakućne papuče koje izrađuju u Udruženju CPD, a što je najbolji pokazatelj podrške lokalne zajednice radu ovoga udruženja.

„ Teško je u današnjem BH društvu boriti se s diskriminacijom i predrasudama prema osobama s invaliditetom. Teško je kroz rad svakodnevno dokazivati da osobe s invaliditetom mogu živjeti i prehranjivati svoje porodice od svog rada“, kazala je Mirsada Čulov, direktorica Udruženja CPD. Čulov je dodala kako sanja Bosnu i Hercegovinu u kojoj će osobe oboljele od cerebralne paralize i distrofije, zajedno sa svim osobama koje pripadaju marginaliziranim grupama stanovništva živjeti kao ravnopravni članovi zajednice i imati svoje mjesto u društvu.

Rezultat projekta „Jačanje socijalne zaštite izgradnjom kapaciteta OCD u BiH“

- Osigurane dozvole za izvoz proizvoda nastalih u radionici socijalnog preduzeća Životna pomoć d.o.o. s kojima je omogućen plasman proizvoda na inostrana tržišta

UDRUŽENJE OBOLJELIH OD
CEREBRALNE PARALIZE I DISTROFIJE
Bosansko-podrinjski kanton Goražda

Ovaj projekat je finansiran
u okviru razvojne saradnje
Češke Republike

Unapređenje socijalnih usluga
kroz jačanje NVO u BiH

Ovaj projekat implementira
CARE International

Ovaj dokument je nastao u okviru projekta „Unapređenje socijalnih usluga kroz jačanje NVO u BiH“, 2018-2020, kojeg implementira CARE International u BiH – Sarajevo i CARE Češka a finansijski podržava vlada Češke Republike u okviru svoje razvojne saradnje. Prikazani sadržaj je isključiva odgovornost CARE-a International u BiH i ni u kom slučaju ne odražavaju stajalište vlade Češke Republike.